

STYREMØTE 21. august 2023

Side 1 av 6

Styresak nr.:	59-23	Sakstype:	Beslutningssak
Saksnr. arkiv:	21/01240		

Månedrapport for Sykehuset Østfold HF per juli 2023

Sykehuset Østfold (SØ) har per juli et økonomisk resultat som er 80,8 mill. kroner dårligere enn budsjett. Aktiviteten i juli har vært iht. plan for døgnbehandling, men lavere innen poliklinisk virksomhet – unntatt for barne- og ungdomspsykiatrien. Bemanningsforbruk og sykefravær er fortsatt høyere enn planlagt, men viser en positiv utvikling. Effekter for økte bevilgninger over statsbudsjettet er innarbeidet i resultatet.

Forslag til vedtak:

Styret tar månedrapport per juli til etterretning.

Sarpsborg, den 16.08.2023

Hege Gjessing
administrerende direktør

Vedlegg: PP-presentasjon

Styresak nr.: 59-23

1. Administrerende direktørs anbefalinger/konklusjoner

Administrerende direktør anbefaler at styret tar månedsrapport per juli 2023 for SØ til etterretning.

2. Faktabeskrivelse

Tabell 1 Status i juli

Områder	Mål	Denne måned	Forrige måned	Utvikling
Fristbrudd avviklede	Mål	Faktisk	Faktisk	
Somatikk	0	16,3 %	17,5 %	↑
VOP	0	1,7 %	1,1 %	↓
BUP	0	16,9 %	6,9 %	↓
TSB	0	0,0 %	0,0 %	↑
Ventetid avviklede	Mål	Faktisk	Faktisk	
Somatikk	61	62	70	↑
VOP	56	50	54	↑
BUP	50	67	57	↓
TSB	30	21	22	↑
Andel passert planlagt tid	Mål	Faktisk	Faktisk	
Andel passert planlagt tid	95 %	81,6 %	81,6 %	↓
Korridorpasienter og belegg	Mål	Faktisk	Faktisk	
Andel korridorpasienter	0 %	1,0 %	1,4 %	↑
Gjennomsnittlig belegg somatikk	90 %	87,0 %	88,0 %	
Gjennomsnittlig belegg psykiatri		81,0 %	82,0 %	
Andel avviste henvisninger	Mål	Faktisk	Faktisk	
BUP	20 %	14,5 %	20,7 %	↑
VOP	20 %	31,2 %	31,6 %	↑
Økonomi	Mål	Faktisk	Faktisk	
Resultat akkumulert	-23,3	-104,2	-88,3	↓

I juni og juli har det vært en høy andel fristbrudd innen somatisk virksomhet og barne- og ungdomspsykiatrien (BUP), i tillegg var det en høy andel fristbrudd for ventende pasienter. Det må derfor forventes en tilsvarende utvikling også for kommende måneder. Flest fristbrudd er det innenfor ortopedi, øre-nese-hals og øye. Ventetiden er redusert innen somatikk og voksenpsykiatrien (VOP), men økende innen BUP. Andel pasienter som er behandlet innen planlagt tid er på samme nivå i juli som foregående måned.

Det var 126 liggedøgn på korridor i juli, dvs. en reduksjon fra juni hvor antallet var 184. Beleggsprosenten innen somatikk har vært på 87 % og 81 % innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB).

Andel avviste henvisninger i BUP viser en positiv utvikling sammenlignet med forrige måned og er på 14,5 %. For VOP er andelen noe redusert i juli, men fortsatt høyere enn måltall.

Per juli er det budsjettet med et negativt avvik på 23,3 mill. kroner. Resultatet viser et merforbruk på 104,2 mill. kroner, dvs. et negativt avvik på 80,8 mill. kroner i forhold til budsjett. Alle økte bevilgninger fra revidert statsbudsjett er innarbeidet i resultatet.

Aktivitet

Per juli er aktiviteten målt i DRG-poeng 2,8 % lavere enn planlagt innen somatikk. Målt i antall pasienter er døgnaktiviteten iht. plan, men lavere for dagbehandling og poliklinikk. Avviket fra plan for poliklinikk skyldes hovedsakelig ledige ubesatte stillinger og høyt sykefravær i perioden. Innen psykisk helsevern og TSB er døgnaktiviteten iht. til plan, men den polikliniske aktiviteten er

Styresak nr.: 59-23

betydelig lavere. Dette gjelder særlig VOP og TSB. Deler av avviket innen TSB skyldes endring i registreringspraksis.

Økonomi

SØ har et resultat per juli som er 80,8 mill. kroner dårligere enn budsjett. Avvik på bemanningskostnader utgjør 68,4 mill. kroner fordelt mellom egne ansatte og innleie. Største enkeltposter med negative avvik på varekostnader er medikamenter (7,3 mill. kroner), tester og reagenser (6,6 mill. kroner), medisinske forbruksvarer (17 mill. kroner), kjøp fra private (14 mill. kroner) og mottatte ikke ferdigkonterte fakturaer (7,1 mill. kroner).

I resultat per juli er alle forhold fra revidert nasjonalbudsjett innarbeidet. Dvs. varig budsjettøkning som varslet i februar 2023, midler til ekstraordinær lønns- og prisjustering av alle budsjettposter for 2023 og redusert basisramme som følge av lavere pensjonskostnader.

Aktivitetsbaserte inntekter er under budsjett per juli og avviket er på hhv. 7,4 mill. kroner for somatikk og 2,4 mill. kroner for psykisk helsevern og TSB. Satsene for ISF-refusjon er justert opp i henhold til revidert statsbudsjett.

I månedsrapport per mai var følgende forhold innarbeidet:

- 124,6 mill. kroner til økt basisramme
  - 52 mill. kroner til økte kostnader varer og tjenester som følge av prisvekst utover deflator
  - 20 mill. kroner til oppjustering av budsjett til Fritt behandlingsvalg
  - 40 mill. kroner til oppjustering av annen lønn
  - 2,6 mill. kroner til oppjustering av budsjett for H-reseptor
- Resultatmål for året justert fra – 50 mill. kroner til – 40 mill. kroner

I opprinnelig budsjett for 2023 var følgende effekter allerede innarbeidet:

- 32 mill. kroner til effekten av høyere lønnsoppgjør i 2022 enn deflator
- 45 mill. kroner til effekten av økte energikostnader i 2023

Samlet sett ble det vurdert at tilleggsbevilgning hovedsakelig dekker de merkostnader som er beregnet (lønn 32 mill. kroner, varer og tjenester 52 mill. kroner og energikostnader 45 mill. kroner).

I revidert nasjonalbudsjett bevilges i tillegg midler til ekstraordinær lønns- og prisjustering av alle budsjettposter for 2023. Regjeringen foreslår at deflatoren for spesialisthelsetjenesten settes til 5,1 prosent i 2023. Dette er en oppjustering med om lag 1,3 prosentpoeng fra 3,8 prosent slik det var beregnet i Prop. 1 S (2022-2023). Regjeringens forslag til økte bevilgninger som følge av ekstraordinær lønns- og prisvekst i 2023 er en teknisk justering som omfatter alle poster. Av dette følger også endrede enhetspriser i ISF-ordningen og økte polikliniske takster for laboratorie- og radiologiske undersøkelser. Enhetsprisen i somatikk endres fra 49 484 kroner til 50 152 kroner, og fra 3 480 kroner til 3 527 kroner i psykisk helsevern og TSB. Refusjonstakstene for laboratorie- og radiologiske undersøkelser vil endres fra 1. juli 2023 gjennom forskrift. Refusjoner for aktivitet utført første halvår vil bli etterbetalt. Nettoeffekt av økte satser er beregnet til ca. 21,3 mill. kroner i økte inntekter for SØ.

I tillegg til økte satser for aktivitetsbaserte inntekter økes basisrammen. For SØ utgjør tilleggsbevilgningen en økt basisramme på 61,6 mill. kroner som er innarbeidet i resultatet per juli med 7/12 deler. Videre er reduserte kostnader til pensjon innarbeidet med 7/12 deler (trekk i

Styresak nr.: 59-23

basisramme og reduserte kostnader). Årseffekten for endringen av pensjon utgjør 23,4 mill. kroner.

Foreløpige beregninger viser at årets lønnsoppgjør vil utgjøre en økt kostnad på om lag 65 mill. kroner. I tillegg er det usikkerhet knyttet til endelig prisvekst for 2023. Budsjettrammer til Sykehuspartner justeres ikke med ekstraordinær lønns- og prisvekst, men økte kostnader vil gjenspeiles i økt tjenestepreis. For SØ utgjør dette en økt kostnad på 4,8 mill. kroner. I tillegg er det varslet økt tjenestepreis på ytterligere 6,6 mill. kroner som skyldes andre forhold.

I prognose for 2023 etter resultatet i mai ble det estimert et årsresultat på – 60 mill. kroner. Prognosen forutsatte positive resultater fra juni og ut året. I tillegg var det en forutsetning at tilleggsbevilgning for ekstraordinær lønns- og prisvekst ville dekke årets vekst. Økonomisk resultat for juni og juli viser negative avvik og foreløpige anslag på merkostnader til lønn- og prisvekst utgjør 28 mill. kroner. Det er fortsatt knyttet stor usikkerhet til beregningene da alle oppgjør ikke er endelig beregnet, og prisutvikling resten av året er også usikker. Med bakgrunn i nevnte forhold foreslås prognosen juster ned til et årsresultat på – 105 mill. kroner. Prognosen krever full gjennomføring av besluttede tiltak, samt videreføring av øvrig arbeid for å redusere kostnadsnivået i SØ.

I styresak 33-23 (månedssrapport per mars og innsparingsforslag) ble forslag til kostnadsreducerende tiltak besluttet. Alle tiltak er igangsatt og beregnet effekt for 2023 er 18,3 mill. kroner hvorav 6,5 mill. kroner allerede er effektuert. Resterende effekt vil være forholdsvis jevnt fordelt i resterende måneder i 2023. Samlet årseffekt på 28,8 mill. kroner vil bli justert i budsjettet for 2024.

I tillegg til besluttede kostnadsreducerende tiltak videreføres øvrig arbeid med å redusere kostnadsnivået, områder med særlig fokus er:

Variabel lønn

For å redusere merforbruk av variabel lønn vil innsatsen for mer helhetlig og langsiktig bemanningsplanlegging og ressursutnyttelse som tar høyde for variasjon i aktivitet over tid økes. Bemanningsplanene skal bidra til gode og forutsigbare pasientforløp samt sikkert og trygt arbeidsmiljø. SØ er i gang med dette arbeidet gjennom oppfølging og videreutvikling av prosjektet *Godt planlagt*. Et hovedelement i prosjektet er hybridressursstyring. Dette konseptet er i ferd med å etablere seg som en arbeidspraksis hos ressursrådgiverne og det har kommet gode tilbakemeldinger fra driften.

I tillegg til dette er ferieplanleggingen fulgt tett opp og det har vært månedlige møter med status og tiltak. I klinikk for psykisk helsevern er det over en periode gjort et arbeid med å gjennomgå arbeidsplaner før iverksettelse, dette er gjort av ressursrådgiver i samarbeid med rådgiver i klinikken.

Seksjon for ressurs- og arbeidstidsplanlegging har også gjennomgått arbeidsplaner for leger med den hensikt å få en oversikt over hvilke ulike typer vaktordninger som benyttes og hvordan vaktstjiktene er organisert. Inntrykket er at det er forholdsvis store effekter å hente på å følge opp ressursstyring mer systematisk og ved å bistå lederne med arbeidsplanprosesser og daglig styring i vaktbok.

Styresak nr.: 59-23

Sykefravær

Det jobbes godt med sykefravær i dag i SØ, men fraværet er betydelig over hva som er forutsatt i budsjett. Det er begrenset tilgang på vikarer som leies inn på timebasis, noe som medfører høy bruk av overtid. Det gjennomføres ukentlige møter med administrerende direktør og nivå 2 for å følge opp utvikling og finne nye tiltak, men dette arbeidet må forsterkes ytterligere.

Oppgavedeling

Det skal gjøres en grundig evaluering av hvordan bemanning og kompetanse brukes og hvordan arbeidsoppgavene fordeles mellom ulike personellgrupper (oppgavedeling). Oppgavedeling vil være tema i flere utredninger i tiden fremover.

Medikamentbytter

SØ har kontinuerlig oppfølging for å sikre høy byttegrad og følge de enhver tid gjeldende avtaler for medikamenter. Det er oppnådd betydelige gevinster på dette området og arbeidet vil bli videreført.

Privat rehabilitering

Det er i 2023 etablert en koordinatorfunksjon for rehabilitering. Dette har medført at flere pasienter får rehabiliteringstilbud i bostedskommunen istedenfor i privat regi. Den økonomiske effekten av denne endringen er p.t. ikke kjent, da dette vil bli avregnet mot HSØ på et senere tidspunkt. I dag gjelder denne ordningen kun pasienter som henvises fra egne ansatte. Denne funksjonen bør utvides og også gjelde alle pasienter som mottar behandling i privat regi. SØ har historisk sett hatt et høyere forbruk av rehabiliteringstjenester i privat regi ift. det behovskomponenten tilsier. Foreløpig effekter av koordinatorfunksjonen viser at antall henvisninger som sendes fra SØ til privat rehabilitering er redusert fra 442 til 167 per mai 2023 sammenlignet med jan – mai 2022. I all hovedsak får pasienter som ikke henvises til private plasser tilbud om annen oppfølging i kommunal regi.

Ekstern innleie

Innen psykisk helsevern og TSB vil 6 innleieforhold avsluttes i siste halvår i 2023, hvorav 5 vil ha effekt fra juni 2023. Det arbeides kontinuerlig med rekrutteringstiltak for å redusere behovet for innleie.

Bemanning og sykefravær

SØ har i juli et bemanningsforbruk som er 64 månedsverk høyere enn plan. Sammenlignet med gjennomsnittlig merforbruk per juni (108 månedsverk) er dette en positiv utvikling. Merforbruket er fordelt mellom de kliniske klinikkene. Sykefraværet i juli var 7,7 % (juli 2022 6 %), en reduksjon sammenlignet med foregående måneder. Det vises til tiltak beskrevet over for både bemanningsforbruk og sykefravær.

3. Administrerende direktørs vurderinger

SØ har et negativ økonomisk resultat per juli på 80,8 mill. kroner mot budsjett når alle tilleggsbevilgning fra revidert statsbudsjett er innarbeidet. Alle besluttede kostnadsreducerende tiltak gjennomføres iht. plan og det forventes effekter i tråd med opprinnelige beregninger.

Sykefraværet er redusert, men er fortsatt høyt sammenlignet med tidligere år. Sammen med flere ubesatte stillinger medfører dette lavere poliklinisk aktivitet og bruk av innleie og overtid.

Styresak nr.: 59-23

De negative resultatene i juni og juli, samt forventede merkostnader til lønns- og prisvekst, medfører at estimat for året må justeres ned. Dette er krevende i en situasjon hvor det er helt avgjørende å snu den økonomiske utviklingen for å opprettholde de investeringsplaner som er lagt. Igangsatt arbeid med å redusere kostnadsnivået vil bli videreført.

Andre særlige områder for oppfølging vil være utvikling av fristbrudd og ventetider.